

การดำเนินชีวิตโดยใช้การพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการชั่งหัวมัน ตามพระราชดำริ
กรณีศึกษา: เกษตรกร บ้านหนองคอไก่ อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี

Ways of life under the Philosophy of Sufficiency Economy in Chang Hua Man Royal
Initiative Project: A case study of Ban Nong Kho Kai farmers in Phetchburi province

วิโรจน์ เจษฎาธิ์ (Viroj Jadesadalug)^{*}

กมลวรรณ ตรีชัย (Kamolwan Trichan)^{**}

ทิพย์สุรีย์ เริ่มสูงเนิน (Tipsuree Roemsungnoen)^{**}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโครงการชั่งหัวมัน ตามพระราชดำริ กรณีศึกษา เกษตรกร บ้านหนองคอไก่ จังหวัดเพชรบุรี ที่ใช้หลักการพึ่งตนเองในการดำเนินชีวิต 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านเทคโนโลยีและด้านเศรษฐกิจ

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกร บ้านหนองคอไก่ จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกร บ้านหนองคอไก่ มีการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ไม่เป็นภาระของผู้อื่น และมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำสำคัญ : การดำเนินชีวิต, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aimed to study ways of life under the Philosophy of Sufficiency Economy in Chang Hua Man Royal Initiative Project: A case study of Ban Nong Kho Kai farmers in Phetchburi province, who have followed the Philosophy of Sufficiency Economy including 5 aspects: mind, society, environmental resources, technology and economy to live their lives.

The semi structured in-depth interview was used to collect data. The research instrument was interview form and data analysis was done for the data interviewed among the Ban Nong Kho Kai farmers in Phetchburi.

^{*} ผศ. ดร. ประจักษ์วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{**} นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The results found that the farmers of Ban Nong Kho Kai lived their lives by relying on self-reliance principles of the Philosophy of Sufficiency Economy which were 5 aspects including mind, society, natural resources and environment, technology and economy resulting in quality life without burdening others and they lived happily following the Philosophy of sufficiency economy.

Key words: Ways of life, Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ดังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2556)

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ศูนย์การจัดการความรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์, 2556)

การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน ช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุดโดยไม่เป็นภาระคนอื่นมากเกินไป มีความมั่นคงสมบูรณ์ในชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้

- 1 ด้านจิตใจ เป็นการดำเนินชีวิตในด้านพัฒนาความคิดและจิตใจให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง เอื้ออาทร ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกที่ดีให้ต่อตนเองและผู้อื่น
- 2 ด้านสังคม การอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขสามารถพึ่งพาตนเองโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นตลอดจนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่างๆ และให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
- 3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่สืบไป

4 ด้านเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีมาพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้ สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมีการประยุกต์ใช้
ภูมิปัญญาให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม

5 ด้านเศรษฐกิจ การดำเนินชีวิตมีความพอเพียงพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีโดยยึดทางสายกลาง
“พออยู่พอกิน” ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควรแก่สภาพ

โครงการซังห้วยมน ตามพระราชดำริ เป็นอีกหนึ่งโครงการที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน
ซึ่งเป็นศูนย์รวมพืชเศรษฐกิจของ อ. ท่ายาง จ. เพชรบุรี โดยพันธุ์พืชที่ปลูก เข้ามาปลูกในโครงการ จะเป็นพืช
ท้องถิ่นที่ดีที่สุด แล้วให้ภาครัฐและชาวบ้านร่วมดูแลด้วยกัน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด ชุมชนบ้านหนองคอกไก่
เป็นชุมชนต้นแบบที่ได้รื้อฟื้นหลักการดังกล่าวมาใช้ในอาชีพและความเป็นอยู่ จึงนำไปสู่การศึกษาการดำเนิน
ชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 5 ด้าน
ประกอบด้วยด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีการศึกษาการดำเนินงานวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informant) คือเกษตรกร บ้านหนองคอกไก่ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจาก
จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่แหล่งปลูกพืชได้เพียงบางชนิด แต่ เกษตรกร กลับมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และ
สามารถปลูกพืชได้หลายอย่าง ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เป็นเกษตรกรบ้านหนองคอกไก่ ที่อาศัย
อยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี มีความรู้ในการนำหลักใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ซึ่งสามารถให้ข้อมูลได้อย่างละเอียด และครบถ้วนตามประเด็นที่ศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured
Interview) โดยสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ประกอบด้วย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย เกษตรกร จำนวน 5 คนจำแนกตามอายุ สถานภาพ รายได้ต่อปี อาชีพ และ
จำนวนสมาชิกในครอบครัว ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มีสถานะภาพ สมรส จำนวนสมาชิกใน
ครอบครัวประมาณ 3-4 คน มีรายได้ต่อปี 15,000- 80,000 บาท รายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำไร่สับปะรด และ
จากอาชีพเสริม คือ ทำงานก่อสร้าง ขายของชำ และการรับจ้างรายวัน

ตอนที่ 2 การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ด้านจิตใจ

เกษตรกรบ้านหนองคอไก่ส่วนใหญ่มีการใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจในการดำเนินชีวิต เพื่อให้มีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี มีจิตใจเอื้ออาทรต่อตนเองและชุมชน ใช้หลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อให้เกิดความสุขทางใจ ซึ่งเกษตรกรที่ใช้หลักการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจ ในการดำเนินชีวิต ใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1.1 สภาพจิตใจที่เข้มแข็ง เกษตรกรหลายท่าน มีจิตใจที่เข้มแข็ง พร้อมเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เมื่อก่อนเกษตรกรไม่กล้าเผชิญกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น จึงมีการทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาขึ้น เกษตรกรหลายท่านไม่รู้ว่าจะจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร จึงทำให้เกิดความอ่อนแอและความเศร้าหมองทางด้านจิตใจ เมื่อมีโครงการชั่งหัวมันเข้ามาตั้งในหมู่บ้าน ทำให้เกษตรกรรู้จักคิดมากขึ้น เพราะความรู้จากโครงการชั่งหัวมัน ตามพระราชดำรินำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงทำให้เกษตรกรมีจิตใจแจ่มใส สามารถจัดการกับปัญหาและพร้อมรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพจิตใจที่เข้มแข็งสอดคล้องกัน ดังนี้

“หลังจากที่โครงการชั่งหัวมันเข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้จิตใจมีความเข้มแข็งมากขึ้น กล้าที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆที่จะเกิดขึ้น กล้าคิด กล้าทำสิ่งใหม่ๆมากขึ้น” (คุณบุญยมาศ)

“การใช้ชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ การดำเนินชีวิต ทางด้านจิตใจดีขึ้น มีความเข้มแข็งที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ เช่นปัญหาครอบครัวครอบครัว ภัยพิบัติต่างๆ” (คุณบุญธรรม)

โครงการชั่งหัวมันมีส่วนทำให้การดำเนินชีวิตของเกษตรกรดีขึ้นเพราะทำให้เกษตรกรในหมู่บ้านรู้จักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้เกษตรกรมีการดำเนินชีวิตที่ดี เกษตรกรจึงรู้จักพึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจ โดยทำจิตใจให้มีความเข้มแข็ง แก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างถูกต้อง

1.2 การมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตใจเอื้ออาทร โครงการชั่งหัวมันเป็นโครงการที่ทำให้การดำเนินชีวิตของเกษตรกร บ้านหนองคอไก่เปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนมาก เกษตรกรทุกคนได้ไปเรียนรู้ในโครงการ และนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้มีจิตสำนึกรู้จักแบ่งปัน มีความเกรงใจต่อผู้อื่น รู้จักหน้าที่ของตนเอง ซึ่งเป็นผลให้เกษตรกรรู้จักการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจมากขึ้น เกษตรกรหลายท่าน มีจิตสำนึกที่ดี มีจิตใจเอื้ออาทรต่อกัน รู้จักให้อภัย ไม่คิดอิจฉาริษยาผู้อื่น ไม่เคร่งเครียดในการทำงานมากเกินไป ซึ่งผลดังกล่าวมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“เมื่อก่อนนี้ สภาพจิตใจไม่ได้เป็นแบบนี้ มีการทะเลาะกัน มีการเปิดเครื่องเสียงดังตามตาม แต่ตอนนี้ดีขึ้นมาก มีความเกรงใจคนอื่นมากขึ้น” (คุณใช้)

“แต่ก่อนมีประชุมที่ไหนไม่เคยเข้าไปร่วมประชุม แต่พอได้เรียนรู้กับโครงการ มีประชุมที่ไหนต้องไปร่วมประชุมหมด” (คุณบุญธรรม)

จากคำสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าเกษตรกร มีจิตสำนึกที่ดีรู้ว่าหน้าที่ของตนเองคืออะไร และควรทำงานนั้นด้วยกำลังความสามารถสูงสุดของตนเอง รู้จักความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีการแบ่งปันกับเพื่อนบ้าน มีความเกรงใจกันมากขึ้น

1.3 มีความซื่อสัตย์สุจริต เกษตรกรหลายท่านมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ไม่มีการลักเล็กขโมยน้อยเกิดขึ้น หมู่บ้านมีความเยียบสงบ ก่อนที่โครงการชั่งหัวมันจะเข้ามาในหมู่บ้าน มีเรื่องลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาเรื่องยาเสพติดมาก แต่เมื่อมีโครงการชั่งหัวมันเกิดขึ้นในหมู่บ้าน ปัญหาเรื่องการลักเล็กขโมยน้อยก็หายไป เรื่องยาเสพติดก็หมดไป ทุกคนในหมู่บ้านมีจิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทุกคนสามารถเปิดบ้านทิ้งไว้ได้โดยไม่ต้องกังวลเลยว่าจะมีขโมยหรือไม่ ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกันเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ดังนี้

“เมื่อก่อนมีขโมยเยอะมาก แต่ตอนนี้เปิดบ้านทิ้งไว้ของก็ไม่หายเพราะเข้าไปศึกษาโครงการ ทำให้ชีวิตทุกคนดีขึ้นเรื่องขโมยก็หายไป” (คุณใช้)

“แต่ก่อนเคยมีเรื่องยาเสพติดเรื่องลักเล็กขโมย ของหายบ่อยมาก เมื่อเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามา ทำให้ปัญหาเหล่านี้หายไป คนก็คิดดี ทำดีขึ้น” (คุณบุญมาศ)

โครงการชั่งหัวมันเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ คนในหมู่บ้าน มีการดำเนินชีวิตที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต ปัญหาต่างๆที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่คนในหมู่บ้าน ได้ลดน้อยลงไป เป็นเพราะเกษตรกรเกิดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เกษตรกรจึงมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

1.4 การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม จากการสัมภาษณ์ เกษตรกรหลายท่าน มีการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมยึดหลักธรรมทางศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนทำให้ เกษตรกรรู้จักหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี หาวีธีผ่อนคลายความเครียดโดยยึดหลักของความโปร่งใส ทำความดี ความชอบให้แก่ตนเองและผู้อื่น จัดความลำเอียง ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็น ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“คิดหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียด หาวีธีแก้ด้วยตนเองว่าสาเหตุที่ทำให้เราไม่เครียดเกิดจากอะไร หลีกเลี่ยงปัญหาโดยใช้หลักธรรมทางศาสนาซึ่งช่วยแก้ไขปัญหามาก” (คุณณริน)

“ทุกครั้งที่ไม่สบายใจจะเข้าวัด ไปฟังธรรม ในเทศกาลที่เกี่ยวกับศาสนาก็จะไปปฏิบัติธรรม” (คุณบุญธรรม)

เกษตรกรหลายท่าน มีความเครียด ความทุกข์ใจหลายๆอย่างที่แตกต่างกัน แต่หลักในการแก้ไขปัญหานั้น นั้น คือการ ใช้หลักธรรมทางศาสนา การเข้าวัดปฏิบัติธรรม เป็นช่วงที่ช่วยให้การดำเนินชีวิต ดีขึ้น โดยการพึ่งตนเอง แก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างถูกต้อง

2. ด้านสังคม

เกษตรกรใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางด้านสังคม เพื่อให้อยู่ร่วมผู้อื่นอย่างมีความสุข มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชน และเมื่อมีข่าวที่ต้องประชาสัมพันธ์ จะเผยแพร่ข่าวสารให้คนในชุมชนได้ทราบทั่วกัน นอกจากต้องช่วยกันในงานส่วนรวมแล้ว เกษตรกรยังมีความรับผิดชอบในงานของชุมชนที่ได้รับมอบหมาย โดยทำอย่างเต็มที่ ซึ่งผู้ตอบการสัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูล ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในชุมชน เกษตรกร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เมื่อคนอื่นเดือดร้อน และต้องการความช่วยเหลือจะช่วยเหลือกันตลอดเวลา เมื่อชุมชนมีงานเลี้ยง หรือเทศกาลต่างๆ ที่

จำเป็นต้องใช้จำนวนคนในการทำงาน เกษตรกรจะด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“เพื่อนบ้านต้องการให้ไปช่วยจัดงาน แต่งงาน งานศพ ก็ไปช่วยทุกครั้ง”

(คุณบุญมาศ)

“เวลามีงานเทศกาลในหมู่บ้านก็ไปช่วยจัดงาน มีการบอกให้ไปพัฒนาหมู่บ้านก็ไป”

(คุณบุญธรรม, 2556)

เกษตรกรส่วนใหญ่ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทุกครั้งที่มีงานเกี่ยวกับส่วนรวม และทำงานด้วยความเต็มใจ และไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนในสังคม เกิดจากความคิด การคิดที่จะทำสิ่งดี ๆ เป็นผลมาจากการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต

2.2 การเผยแพร่ความรู้ให้คนในชุมชน เกษตรกรมีการเผยแพร่ความรู้ให้กับคนในชุมชนโดยการสอนหรือถ่ายทอดประสบการณ์จากที่เคยทำมา และกระจายความรู้ให้เพื่อนบ้านได้ทราบ หรือเชิญวิทยากรจากที่อื่นมาให้ความรู้กับคนในชุมชนมากขึ้น ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“จะมีคนภายนอกมาให้คำแนะนำ ประชาสัมพันธ์ หรือจะเรียนรู้จากกาช่วยเหลือกันเอง”

(คุณบุญมาศ)

“จะมีการกระจายเสียงให้กับคนในชุมชน โดยมีการประกาศ หรือประชาสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนได้ทราบข่าวสาร” (คุณใช้)

เกษตรกรแต่ละท่าน รู้จักที่จะเผยแพร่ความรู้ให้แก่คนในชุมชน และยอมรับข่าวสารจากผู้เชี่ยวชาญที่เข้ามาให้คำแนะนำในหมู่บ้าน หรือจากเครื่องกระจายเสียงประชาสัมพันธ์จากผู้นำที่มีความรู้ นอกจากจะทำให้คนอื่นได้รับความรู้แล้ว ตนเองยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากคนอื่นไปพัฒนาตนเองได้ด้วย

2.3 ความรับผิดชอบในงานของชุมชน เกษตรกรมีความรับผิดชอบต่องานสาธารณะร่วมกัน ทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจและไม่หวังผลตอบแทน การดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองด้านสังคมเป็นส่วนทำให้เกษตรกรก็มีจิตสำนึกที่ต้องรับผิดชอบต่อชุมชนและทำมันอย่างเต็มที่ ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“เวลามีเรื่องงานอะไรเราก็จะช่วยเหลือกัน โดยเราไม่มีหน้าที่ ตำแหน่งงานอะไร ในเวลาที่เค้าเรียกไปช่วยกัน เราก็ไปช่วยกันทำ เช่น การพัฒนาถนน โดยเกิดจากจิตใต้สำนึกของเราที่เราต้องรับผิดชอบต่อชุมชน” (คุณบุญมาศ)

“เกิดจากจิตใต้สำนึกของเราเองในการดำเนินชีวิต ที่เราต้องรับผิดชอบต่อ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน” (คุณใช้)

เกษตรกรส่วนใหญ่ รู้ว่าตนมีหน้าที่อะไรในชุมชน และ ทำมันอย่างเต็มที่ โดยไม่เกี่ยงว่างานจะหนักแค่ไหน ทำให้รู้ว่าเกษตรกรมีความรับผิดชอบต่องานของชุมชนมากเช่นกัน

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด นำทรัพยากรธรรมชาติไป

ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่สืบไปมีผู้ตอบการสัมภาษณ์ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

3.1 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกษตรกรหลายท่าน ได้นำทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่มาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างคุ้มค่า โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เช่น ที่ดิน ใช้ทำการเกษตรให้หมดไม่เหลือที่ว่างไว้ เศรษฐกิจพอเพียงมีส่วนช่วยให้ เกษตรกรก็รู้จักการทำเกษตรแบบพอเพียงในชุมชนมากขึ้น ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“นำสับปะรดไปขาย แล้วถูกตักกลับมา เพราะขนาดเล็กเกินไป ก็นำมาทำเป็นสับปะรดกวน เพื่อใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ไม่นำไปทิ้ง” (คุณใช้)

“ที่ดินที่มีอยู่จะทำการปลูกผักสวนครัว และทำการเกษตรให้หมด เก็บน้ำฝนไว้รดน้ำผัก” (คุณบุญมาศ)

“หญ้าฟาง ฟางข้าว ที่ไม่ใช้ก็เอามาทำปุ๋ยหมัก” (คุณบุญธรรม)

เกษตรกร มีการนำทรัพยากรที่อยู่ในท้องถิ่น ไปใช้อย่างเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด นำทรัพยากรที่เหลือใช้ มาทำเป็นผลิตภัณฑ์ให้เกิดรายได้ มากกว่าการนำไปทิ้ง และใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจแบบพอเพียงในการทำเกษตร

3.2 รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ดำรงอยู่ไม่ให้เกิดสิ้นไป ชุมชนมีการร่วมมือกันในทุกๆฝ่าย เพื่อเตรียมพร้อมในการรับมือกับปัญหาการสูญสิ้นไปของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีการสร้างจิตสำนึกในการประหยัดทรัพยากร และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆของชุมชน ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้เกษตรกรหลายท่าน

“การจะรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ เราจะต้องร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่าย โดยต้องสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมถึงเด็กนักเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดผลดี” (คุณใช้)

“แต่ก่อนเคยมีการเผาขยะมากขึ้น ตอนนั้นก็ลดน้อยลง ฟางแห้งตายก็นำไปทำปุ๋ยหมัก ซึ่งช่วยประหยัดไปได้มาก ประหยัดพลังงานโดยการใช้รถส่วนตัวเท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ยังมีการใช้สิ่งของที่มีอยู่ตามธรรมชาติโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม” (คุณบุญมาศ)

เกษตรกร ร่วมกันรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีการร่วมมือกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของชุมชน เพื่อให้ทรัพยากรดำรงอยู่กับชุมชนสืบไป และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมโดยการเผาขยะ หรือเผาไร่

4. ด้านเทคโนโลยี เกษตรกรรู้จักนำเทคโนโลยีมาพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมีการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม มีผู้ตอบการสัมภาษณ์ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

4.1 การเลือกใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น เกษตรกรหลายท่าน มองว่าเทคโนโลยีมีความสำคัญในการทำงานเป็นอย่างมากช่วยในการติดต่อสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกษตรกรมองว่าเทคโนโลยีช่วยให้การ

ดำเนินชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกันเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น ดังนี้

“เทคโนโลยีมีความจำเป็นกับเรามาก เช่นโทรศัพท์มือถือ ทุกคนก็ต้องมีเพื่อใช้ติดต่อสื่อสารกัน แต่การเลือกใช้ก็ต้องเลือกใช้ตามอัตราของครอบครัว” (คุณใช้)

“โทรศัพท์มือถือจำเป็น เพราะว่าการมีโทรศัพท์ติดต่อกันง่าย โทรศัพท์นี้ใช้ดูติดตามข่าวสารต่างๆ” (คุณบุษยามาศ)

เกษตรกรมีการเลือกใช้เทคโนโลยีที่จำเป็น โดยคิดถึงประโยชน์สูงสุดของเทคโนโลยี คือการติดต่อสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงช่วยให้เกษตรกรเล็งเห็นถึงความจำเป็นของเทคโนโลยี ว่าสิ่งไหนจำเป็นไม่จำเป็น แล้วเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

4.2 การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
เกษตรกรหลายท่านในหมู่บ้านหนองคอกไก่ ได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม โดยการปรับใช้กับการผลิต ผลิตภัณฑ์ในหมู่บ้าน และมีการนำเครื่องยนต์มาใช้ในการเกษตร เช่น ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“นำรถยนต์มาใช้ ในการขนของขาย และทำไร่ มากกว่าการใช้รถเล็ก ๆ มันลำบาก” (คุณใช้)

“นำเครื่องปั่นสับปรดมาใช้ในกลุ่มการทำสับปรดกวน ที่ไม่ต้องใช้มือกวนให้เหนื่อย” (คุณบุษยามาศ)

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม คือใช้เครื่องจักรในการช่วยเพิ่มจำนวนผลผลิต ซึ่งช่วยให้การทำงานเกิดความสะดวกสบายมากขึ้น ผลผลิตที่ได้มีจำนวนมาก และยังมีให้นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจชุมชนได้เป็นอย่างดี

5. ด้านเศรษฐกิจผู้ให้สัมภาษณ์ ใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางด้านเศรษฐกิจ มีการดำเนินชีวิตที่ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความพอเพียง พึ่งพอใจในสิ่งที่ตนมี โดยยึดทางสายกลาง “พออยู่ พอกิน” ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขตามสมควรแก่อัตรา มีผู้ตอบการสัมภาษณ์ ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

5.1 การลดค่าใช้จ่าย เกษตรกรหลายท่านมีการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด คิดก่อนซื้อทุกครั้ง มีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และไม่เหมาะสมกับรายจ่ายออกไป จึงทำให้มีเงินใช้ในครอบครัวมากขึ้น ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“การใช้จ่ายต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด ต้องคิดก่อนซื้อทุกครั้ง และต้องเรียงลำดับความสำคัญในการซื้อของด้วย สิ่งนี้จะช่วยเราประหยัดได้มากจริงๆ” (คุณใช้)

“ตอนแรกของกินต้องซื้อทุกอย่าง แต่พอเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามา ก็ประหยัดมากขึ้น มีเงินใช้มากขึ้น ประหยัดไฟเปิดไฟดวงเดียว ประหยัดน้ำ เสื้อผ้าใช้เท่าที่มี” (คุณบุษยามาศ)

เกษตรกรมีการใช้จ่ายอย่างประหยัด ลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น คิดก่อนที่จะซื้อ มีการจัดสรรเงินในการใช้จ่ายอย่างพอเพียง ทำให้มีเงินใช้มากขึ้น มีความพอประมาณในการดำรงชีวิตตามอัตราของตนเอง

5.2 การเพิ่มรายได้ เกษตรกรหลายท่าน มีการจัดสรรเงินได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสภาพของบุคคลและสถานการณ์ของแต่ละครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเศรษฐกิจ ยุคปัจจุบันการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ นับว่าเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญ โดยการใช้เวลารว้างให้เกิดประโยชน์ด้วยการหาอาชีพเสริมเกษตรกรได้นำหลักการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาแต่เมื่อเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามา ช่วยในการดำเนินชีวิต ในการเพิ่มรายได้ ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“มีหน้าที่หาตั้งอย่างเดียว หาอาชีพเสริมในการเพิ่มรายได้ รับจ้างก่อสร้าง” (คุณบุญธรรม)

“ก็ออกไปรับจ้างข้างนอก ไปรับจ้างก่อสร้าง ได้วันละ 300-400 บาท” (คุณใช้)

การเพิ่มรายได้คือการหาอาชีพเสริม นอกจากการทำไร่สับปะรด การรับจ้างทำงานก่อสร้าง ทำทุกวันถ้าว่าง เพื่อรอผลผลิตจากไร่สับปะรด จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ จะใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ไม่ต้องดิ้นรนเพื่อไปทำงานที่ได้เงินมาก โดยคิดว่าดำเนินชีวิตแบบนี้ก็ดีพอแล้ว

5.3 การออมและการลงทุน เกษตรกรหลายท่าน ใช้จ่ายเงินในแต่ละครั้งจะดูถึงความจำเป็นและความต้องการของคนในครอบครัว การใช้จ่ายเงินในแต่ละครั้งจะมีการเก็บเงินไว้เพื่อการออมในอนาคตด้วยการนำเงินส่วนที่เหลือไปลงทุน โดยมีการวางแผนในการดำรงชีวิต ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“ฝากเงินที่กองทุนหมู่บ้าน เดือนละ 50 บาท ต่อปีก็คิดดอกเบี้ยที่หนึ่ง ใครไม่มีเงินใช้ก็สามารถไปกู้ได้ ร้อยละ 3 บาทต่อเดือน” (คุณบุญมาศ)

“เป็นคนเก็บเงินกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ตัวเองมีความประหยัดอดออมไปด้วย” (คุณณริน)

เงินออมต่างๆสามารถเป็นหลักประกันในอนาคตของเกษตรกรได้ จากการออมในวันนี้ จะส่งผลถึงอนาคต คือ เกษตรกรทุกคนจะได้ส่วนแบ่งกำไรจากการเก็บออมทุกๆเดือน รู้จักการออมเพื่อใช้จ่ายในอนาคตสามารถแบ่งเงินออกไป ส่วนต่างๆได้

5.4 การปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจในชุมชน เกษตรกรหลายท่าน มีการปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจในชุมชน ในชุมชนมีการประกอบอาชีพลักษณะคล้ายคลึงกัน ส่วนมากก็มีการปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจของชุมชน เช่น ในชุมชนเป็นพื้นที่ขาดแคลนน้ำ จึงมีการทำไร่สับปะรดจำนวนมาก ซึ่งเหมาะสมกับพื้นที่ และเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ ได้ดี ซึ่งมีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ดังนี้

“มีการเลี้ยงสัตว์ในหลายบ้าน เพราะเราไม่มีพื้นที่มากนัก ที่บ้านผมก็เลี้ยงไก่ กับ หมูไว้” (คุณบุญธรรม)

“หมู่บ้านเราแห้งแล้งไม่ค่อยมีน้ำ จึงทำไร่สับปะรดกัน ไม่ได้ทำนา เพราะทำนาต้องใช้น้ำเยอะๆ” (คุณใช้)

เศรษฐกิจในจังหวัดเพชรบุรี มีสภาพที่แห้งแล้ง คลาดแคลนน้ำ ไม่เหมาะที่จะปลูกพืชใช้น้ำมากๆ เกษตรกรส่วนใหญ่จึงมีการทำไร่สับปะรด กับ ไร่อ้อย ที่ทนกับสภาพแห้งแล้งได้ดี และได้ผลผลิตมากที่สุด ถ้าทำอย่างอื่น ก็ไม่สามารถปลูกและอยู่รอดได้ และการทำไร่สับปะรดได้ผลผลิตเพียงแค่ปีละ 1 ครั้ง ซึ่งทำให้ได้รายได้น้อยลง จึงมีการเลี้ยงสัตว์ ปลูกผักไว้กินเอง เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

การอภิปรายผล

จากการศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่ที่ มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโครงการชั่งหัวมัน ตามพระราชดำริ มาใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่ง ทำให้เกษตรกร มีหลักการพึ่งตนเองในหลายๆ ด้านที่ดี ดังนี้

หลักการพึ่งตนเองด้านจิตใจ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ ร่าเริงแจ่มใสอยู่เสมอ อาจเป็นเพราะโครงการชั่งหัวมัน ที่เข้ามาในหมู่บ้านและนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาสอนให้เกษตรกรในหมู่บ้านได้เรียนรู้ เมื่อเกษตรกรรู้จักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรก็นำมาใช้ในการพึ่งตนเองมากขึ้น รู้จักการใช้ชีวิตพออยู่ พอกิน โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่น ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน มีจิตใจเอื้ออาทรต่อเพื่อนบ้าน มีจิตสำนึกที่ดีไม่คิดจะลัทธิขโมยน้อย เกษตรกรมีการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจ จึงเป็นผลทำให้เกษตรกร พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังสังคมไทยในปัจจุบันมีความวุ่นวายมากขึ้น แต่เกษตรกรในหมู่บ้านหนองคอกไก่อกลับมี สภาพจิตใจที่เข้มแข็ง กล้าที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ นั่นก็หมายความว่า โครงการชั่งหัวมันได้มีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ที่ทำให้การดำเนินชีวิตของเกษตรกร ในการพึ่งตนเองทางด้านจิตใจดีขึ้น โดยไม่ต้องตกอยู่ภายใต้สังคมที่วุ่นวาย

หลักการพึ่งตนเองทางด้านสังคมการอยู่ร่วมกันทางสังคม เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากสำหรับคนไทย คนไทยส่วนใหญ่ มีการอยู่อาศัยแบบเครือญาติ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอยู่เสมอ เกษตรกรบ้านหนองคอกไก่อ เช่นกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลแก่กันในหมู่บ้านและคนอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา เมื่อมีใครคนหนึ่งที่ต้องการความช่วยเหลือก็จะช่วยเหลือกันด้วยความเต็มใจ จากการศึกษาเกษตรกรในชุมชน บ้านหนองคอกไก่อ จะพบว่า งานชุมชน งานเลี้ยง หรือเทศกาลต่างๆ ที่ต้องใช้จำนวนคนมากในการทำงาน เกษตรกรก็จะไปช่วยกันในการจัดงาน อาจเป็นเพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้สอนให้เกษตรกร มีความรับผิดชอบต่องานสาธารณะร่วมกันมากขึ้น การช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยไม่หวังผลตอบแทน นอกจากนี้เกษตรกรรู้จักเผยแพร่ความรู้ให้กับคนในชุมชนด้วยการถ่ายทอดประสบการณ์และกระจายความรู้ให้กับคนรุ่นใหม่หรือเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปพัฒนาชุมชน

หลักการพึ่งตนเองทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติเป็นทรัพยากรที่สำคัญสำหรับโลกในปัจจุบันมาก โลกของเรามีสภาพอากาศที่ร้อนขึ้นทุกวันก็เป็นเพราะมนุษย์เราทำลายทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น ดังนั้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เกษตรกรบ้านหนองคอกไก่อ ส่วนใหญ่ ได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการนำทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างคุ้มค่า ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนำมาประยุกต์ใช้แล้ว ยังต้องช่วยดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้ดำรงอยู่ไม่ให้หมดสิ้นไป จากการศึกษาเกษตรกรในชุมชน บ้านหนองคอกไก่อ จะพบว่า เกษตรกรได้มีการร่วมกันรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการประหยัดทรัพยากรมากขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับปัญหาการสูญสิ้นไปของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้น โดยผู้ใหญ่ในชุมชนอาจปลูกฝังให้เด็กรักธรรมชาติไม่ทำลายธรรมชาติ อาทิ ไม่เผาไม้ทำลายป่า หรือไม่เผาขยะ

หลักการพึ่งตนเองทางด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การคมนาคม ความสะดวกสบายต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามเราต้องรู้จักที่จะเลือกใช้ให้ถูกต้อง และตามความ

จำเป็น เกษตรกรบ้านหนองคอกไก่ ส่วนใหญ่ได้เลือกใช้เทคโนโลยีที่มีความจำเป็น โดยเกษตรกรให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีในการทำงานเป็นอย่างมากมีการช่วยติดต่อสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมจากการศึกษาเกษตรกรในชุมชน บ้านหนองคอกไก่ เช่นการใช้เครื่องกว่นสับปรดทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ สะดวกสบาย และมีความรวดเร็วในการผลิตมากขึ้น เกษตรกรเลือกที่จะใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม อาจเป็นเพราะ การเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

หลักการพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจเงิน ทอง เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน เศรษฐกิจดี ความเป็นอยู่ก็ดีขึ้นไปด้วย ถ้าเศรษฐกิจตกต่ำ ความเป็นอยู่ก็ตกต่ำตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น การรู้จักประหยัด อดออม เป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับ เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เกษตรกรบ้านหนองคอกไก่ ได้เน้นการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น มีการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและถูกวิธี โดยคนในชุมชนจะมีการคิดก่อนซื้อทุกครั้ง ในส่วนของการเพิ่มรายได้ของเกษตรกรจะการทำงานรับจ้างชั่วคราว ระหว่างรอผลผลิต มีการจัดสรรเงินได้อย่างเหมาะสมทั้งในเรื่องการใช้จ่าย มีการออมเงินและการนำเงินไปลงทุน โดยเกษตรกรสามารถนำเงินที่ออมมาเป็นหลักประกันในอนาคตได้โดยคำนึงถึงความจำเป็นของตนเองและครอบครัว ซึ่งอาจเป็นเพราะ การรู้จักใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาช่วยในการดำเนินชีวิต จึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ คิดที่จะออมเงิน และประหยัดมากขึ้น

ประโยชน์จากการวิจัย

ประโยชน์เชิงนโยบาย

1. จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเข้าใจหลักการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ผู้นำหมู่บ้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้โอกาสชาวบ้านได้ เข้ารับการอบรม สัมมนาศึกษาดูงาน กิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานให้เกิดการพัฒนามากขึ้น
2. องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการนำแนวทางตามหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่ภาคปฏิบัติในชุมชนต่างๆอย่างจริงจังและส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ด้วยการสนับสนุนด้านงบประมาณ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อความยั่งยืนต่อไป

ประโยชน์เชิงทฤษฎี

งานวิจัยนี้นำทฤษฎีปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาสร้างประเด็นในการศึกษา โดยการปรับมาสู่ การศึกษารูปแบบของการดำเนินชีวิตของเกษตรกร โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ และนำมาออกแบบการวิจัยด้วยการ ศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ ในบริบทของการดำเนินชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่ บ้านนอกคอกไก่ อำเภอยาง่าง จังหวัดเพชรบุรี

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ครั้งต่อไปควรศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในลักษณะเชิงปริมาณ โดยการเก็บข้อมูลจากการออกแบบ แบบสอบถามจากรูปแบบการดำเนินชีวิตทั้ง 5 ด้าน กับกลุ่มเกษตรกร หรือประชาชนในพื้นที่อื่น ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลในเชิงกว้างต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น
3. ควรศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างออกไป เช่น กลุ่มนักศึกษา นักเรียน หรือผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกกาญจน์ ฉวีวงศ์. (2552). “การศึกษาการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักการพึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตภาษีเจริญสังกัดกรุงเทพมหานคร.” สารนิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กลุ่มงานสารสนเทศการวางแผนและประเมินผลสำนักงานเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับชุมชน. (2553).

โครงการชิงหัวมัน ตามพระราชดำริ. เข้าถึงเมื่อ 6 มกราคม.เข้าถึงได้จาก

<http://www.softbizplus.com/our-king/884-project-chung-huao-mun>.

ปภาณิอรังค์. (2550). “การพึ่งตนเองของแรงงานในชุมชนบางชุมชนจังหวัดนนทบุรี.”วิทยานิพนธ์:

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มูลนิธิชัยพัฒนา. (2556). **หลักการพึ่งตนเอง.** เข้าถึงเมื่อ 8 มกราคม. เข้าถึงได้จาก

<http://www.chaipat.or.th/chaipat/index.php/th/concept-and-theory-development/to-develop-self-reliance-of-farmers?start=1>.

สุรศักดิ์ ขายนันท์. (2553). **โครงการชิงหัวมัน ตามพระราชดำริ.** หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. เข้าถึงเมื่อ

6 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/surasakc>.